

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Mgr. Janem Čížkem ve věci

žalobce: **Bc. M. H.**, narozen dne X,
bytem X,

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí,**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2,

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 5. 2019, č. j. MPSV-2019/100479-912,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou dne 28. 5. 2019 k Městskému soudu v Praze a následně postoupenou usnesením uvedeného soudu ze dne 5. 6. 2019, č. j. 13 Ad 14/2019-6, zdejšímu soudu, se žalobce domáhá zrušení shora uvedené rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“). Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Příbrami (dále jen „Úřad práce“) ze dne 18. 2. 2019,

Shodu s prvopisem potvrzuje: J. R.

č. j. 6858/2019/MEL (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým byla žalobci od 1. 8. 2018 odejmuta dávka pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení podle § 44 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění zákona č. 309/2018 Sb. (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“).

2. Žalobce v žalobě uvádí, že nesouhlasí s odejmutí dávky hmotné nouze – doplatku na bydlení s tím, že postup žalovaného považuje za retroaktivní a odporující zásadám ochrany práv a zájmů adresátů veřejné správy a nejmenšího zatěžování. Dávka za září 2018 mu byla přiznána a nemohl pozdější rozhodnutí předpokládat. Navrhoval proto řešení, ať mu Úřad práce nepřizná dávku za srpen 2018, přizná dávku za září 2018 a nepřizná dávku od října 2018. Žalovaný namísto toho žalobce pouze *pro futuro* poučil, že pokud dávku odejme, může si o ní žalobce požádat znovu. Nezákonnost napadeného rozhodnutí spatřuje v tom, že nemohl předvídat odejmutí dávky a svůj nárok na dávku za září 2018 uplatnit. Žalovaný se při rozhodování v únoru 2019 na základě žádosti z června 2018 nezabýval otázkou, zda žalobci vznikl nárok na dávku za září 2018, resp. kterou podmínku žalobce nesplnil. Zákon nelze vykládat formalisticky v tom smyslu, že je nutné o totéž žádat dvakrát a podávat každý měsíc novou žádost, přičemž dle jeho názoru platí jednotný tiskopis žádosti o dávku na dobu neurčitou. Nelze od žadatele o dávku (osoby v hmotné nouzi) vyžadovat, aby za situace, kdy mu opakující se dávka byla jednou přiznána, předvídal, že mu někdy v budoucnu bude odejmuta, tedy aby „pro jistotu“ žádal o dávku každý měsíc.
3. Žalovaný ve vyjádření k žalobě nejprve zrekapituloval dosavadní průběh správního řízení. K tomu doplnil, že dávky pomoci v hmotné nouzi mají specifický charakter, neboť řeší a reagují na změny v příjmových, sociálních a majetkových poměrech žadatelů, které nastávají v reálném čase. K těmto změnám může docházet každý měsíc, o žádostech je rozhodováno v samostatných řízeních. Proto podání žádosti o dávku, která byla zamítnuta (odejmuta) v dřívějším řízení, nebrání novému podání žádosti. Nejedná se o řízení v téže věci a není tak dán důvod pro nevyhodnocení nové žádosti. Pokud je dávka odejmuta, musí účastník podat novou žádost, nelze mu následující měsíc po odejmutí dávky opětovně přiznat dávku bez podání žádosti. S ohledem na tyto skutečnosti žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.
4. Žalobce v replice uvedl, že žalovaný argumentuje jen obecným právním názorem. Z jeho argumentace plyne, že žalobci nelze v březnu 2019 přiznat dávku bez podání žádosti. Předmětem žaloby je však nepřiznání dávky za září 2018.
5. Z obsahu správního spisu soud zjistil, že žalobce požádal dne 28. 6. 2018 o dávku pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení. Úřad práce rozhodnutím ze dne 29. 8. 2018 přiznal žalobci doplatek na bydlení ve výši 2 468 Kč měsíčně od června 2018. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání s tím, že dle jeho názoru mu přísluší doplatek na bydlení ve výši 3 268 Kč měsíčně od června 2018. Úřad práce žalobci rozhodnutím ze dne 11. 10. 2018 vyhověl a přiznal mu doplatek na bydlení ve výši 3 268 Kč měsíčně od června 2018. Rozhodnutím ze dne 30. 8. 2018 pak Úřad práce snížil doplatek na bydlení na částku 1 968 Kč měsíčně ode dne 1. 7. 2018, a to z důvodu změny rozhodných skutečností. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce rovněž odvolání. V něm uvedl, že mu dle jeho názoru přísluší doplatek na bydlení ve výši 2 768 Kč měsíčně. V této souvislosti bylo žalobci zasláno vyrozumění o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí ve věci opětovného posouzení nároku. K tomu žalobce v e-mailu ze dne 3. 10. 2018 uvedl, že doložil nový evidenční list s předpisem úhrad souvisejících s užíváním bytu od 1. 8. 2018. Úřad práce následně žalobci svým rozhodnutím ze dne 11. 10. 2018 plně vyhověl a přiznal mu

doplatek na bydlení ve výši 3 268 Kč měsíčně od července 2018. Následně žalobci oznámil, že mu bude doplacen příslušný rozdíl (za měsíce červen 2018 a červenec 2018).

6. V oznámení ze dne 5. 9. 2018 (a opakovaně 12. 10. 2018) Úřad práce žalobci sdělil, že zahajuje správní řízení ve věci odejmutí dávky doplatek na bydlení od měsíce srpna 2018, a to z důvodu zvýšených příjmů žalobce po vyplacení příspěvku na bydlení v měsíci červenec 2018. Současně byla žalobci poskytnuta možnost k vyjádřit se. Rozhodnutím Úřadu práce ze dne 31. 10. 2018 byl žalobci ode dne 1. 8. 2018 doplatek na bydlení odejmut. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, v němž uvedl, že Úřad práce při rozhodování v říjnu 2018 postupoval na základě žádosti podané žalobcem v červnu 2018, a tedy postupoval nezákonně, pokud mu nepřiznal doplatek na bydlení od září 2018, ačkoli na něj měl žalobce nárok, neboť splnil všechny podmínky zákonem stanovené. Nebyl důvod, aby o doplatek žádal dvakrát.
7. Rozhodnutím žalovaného ze dne 24. 1. 2019 bylo rozhodnutí Úřadu práce ze dne 31. 10. 2018 zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Důvodem bylo neuvedení výpočtu uvedené dávky (a přesného stanovení odůvodněných nákladů žalobce na bydlení).
8. Prvostupňovým rozhodnutím následně Úřad práce opětovně rozhodl o odejmutí doplatku na bydlení od 1. 8. 2018 s tím, že v odůvodnění uvedl příslušné výpočty. Dospěl k závěru, že žalobci nevznikl v měsíci srpnu nárok na doplatek na bydlení. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, v němž uplatnil obdobné námitky jako v odvolání proti rozhodnutí ze dne 31. 10. 2018, resp. v podané žalobě.
9. Žalovaný napadeným rozhodnutím odvolání žalobce zamítl a potvrdil prvostupňové rozhodnutí, přičemž v odůvodnění vedle rekapitulaci příslušných výpočtů uvedl totéž, co následně ve svém vyjádření k žalobě (viz bod 3 tohoto rozsudku). Napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 21. 5. 2019.
10. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a že obsahuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). Ve věci soud rozhodoval bez jednání, neboť žalobce s takovým postupem výslovně souhlasil a žalovaný se v příslušné lhůtě na výzvu soudu podle § 51 odst. 1 s. ř. s. nevyjádřil, jeho souhlas se proto presumuje. Soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
11. Podle § 4 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi je doplatek na bydlení dávkou měsíčně se opakující.
12. Podle § 38 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi vzniká nárok na doplatek na bydlení dnem splnění podmínek stanovených tímto zákonem. Podle odst. 3 doplatek na bydlení náleží osobě od prvního dne kalendářního měsíce, v němž bylo zahájeno řízení o přiznání dávky, pokud v něm osoba zároveň splnila všechny podmínky pro přiznání nároku na dávku, jinak od prvního dne kalendářního měsíce, kdy výše uvedené podmínky splnila.
13. Podle § 44 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi platí, že změní-li se skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku nebo její výplatu tak, že nárok na dávku nebo na její výplatu zanikne, dávka se odejme nebo její výplata zastaví od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém tato změna nastala.
14. Podle § 49 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi je žadatel o dávku mimo jiné povinen osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, na její výši nebo výplatu.
15. Žalobce v dané věci vystavěl žalobu stejně jako odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí v podstatě na jednom žalobním bodu. Tím je žalobcem tvrzené pochybení správních orgánů spočívající údajně v tom, že navzdory tomu, že žalobci měl od září 2018

(opět) vzniknout nárok na doplatek na bydlení tak, jako tomu bylo až do měsíce července 2020, nebyla tato skutečnost správními orgány v řízení o odejmutí doplatku na bydlení nijak zohledněna.

16. Soud dospěl k tomu závěru, že správní orgány postupovaly v souladu s relevantní právní úpravou obsaženou v § 44 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi, jenž stanoví, že v případě změny rozhodných skutečností vedoucích k zániku nároku na dávku nebo její výplatu se dávka odejme nebo její výplata se zastaví od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém tato změna nastala. Odejmutí dávky je logickým důsledkem zániku nároku na dávku, oproti tomu zastavení výplaty se uplatní v případě zániku nároku na její výplatu (k důvodům zastavení výplaty dávek viz Š., A.; B., M.; Č., J.; H., J.; K., K.; M., P.; Š., Z.; V., A.; V., Z.: Sborník stanovisek veřejného ochránce práv. Dávky pomoci v hmotné nouzi. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2017. str. 72 a násl.; dostupné na www.ochrance.cz)
17. V této souvislosti lze odkázat na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 5. 2019, č. j. 33 A 55/2017 - 39 (dostupný na www.nssoud.cz), který se zabýval skutkově obdobnou otázkou. V odkazovaném případě se jednalo o odejmutí dvou dávek pomoci v hmotné nouzi, a to příspěvku na živobytí (která je stejně jako doplatek na bydlení měsíčně se opakující dávkou) a doplatku na bydlení z toho důvodu, že v období jednoho konkrétního měsíce obdržel žalobce mimořádný příjem ve výši 5 000 Kč, v důsledku čehož mu byly obě dávky odejmuty. V žalobě proto mimo jiné argumentoval tím, že mu měla být pouze pozastavena výplata příspěvku na živobytí a nikoli dávky odejmuty, resp. že měl být poučen o tom, že si má pro další období znovu o příspěvek na živobytí požádat. Krajský soud v Brně k tomu mimo jiné uvedl následující: *„Výkladem rozhodné právní úpravy lze dovodit, že ZPHN rozeznává několik alternativ, jak má orgán pomoci v hmotné nouzi reagovat na zjištěnou změnu rozhodných okolností, a to je 1) odnětí dávky, 2) zastavení výplaty a 3) změna výše dávky. Odnětí je logickým důsledkem situace, kdy příjemce dávky přestane plnit podmínky nároku na tuto dávku (tzn. zejm. celkové sociální a majetkové poměry). [...] Reakce úřadu práce tedy byla zcela zákonná a správná, pokud vedl správní řízení o odnětí dávky, a nikoliv o zastavení její výplaty. [...] Co se týká námítky, že měl žalobce být poučen o tom, že si má podat novou žádost o dávky (příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení), krajský soud uvádí, že ani v této argumentaci žalobci úplně nepřisvědčil. Ze správního spisu je zřejmé, že žalobce po zrušení prvotních rozhodnutí úřadu práce žalovaným předložil úřadu práce nové podklady pro rozhodování o dávce. Nicméně není dále zřejmé, zda ho úřad práce poučil o tom, že si má podat novou žádost o dávku, či nikoliv. V tomto ohledu lze dát žalobci dílčím způsobem za pravdu, že mohlo ze strany úřadu práce vzhledem k procesně komplikovanější situaci dojít k deficitu z hlediska realizace poučovací povinnosti (§ 4 odst. 2 správního řádu). Nicméně i kdyby tomu tak bylo, nejednalo by se o vadu, která by měla vliv na zákonnost napadených rozhodnutí, která se opírají o důvody mající svůj základ v posouzení rozhodných skutečností k jinému časovému období než podklady, které žalobce úřadu práce předložil k dalšímu posouzení jeho dávkových nároků.“* K otázce týkající se případné překážky litispendence (probíhajícího řízení) vzhledem k možnosti podat novou žádost o dávku pak Krajský soud v Brně doplnil následující: *„Z hlediska procesního má krajský soud ve shodě s žalovaným za to, že žalobce byl oprávněn podat po odnětí dávky novou žádost o přiznání dávek pomoci v hmotné nouzi. Jinou otázkou pak je, zda by o této žádosti mohl žalovaný rozhodnout, anebo zda by vydání takového rozhodnutí bránila v určitých časových obdobích předmětných správních řízení překážka litispendence či rei administratae. Příspěvek na živobytí i doplatek na bydlení jsou ze své povahy dávkami opakujícími se, ovšem podmínky nároku na ně jsou*

pravidelně testovány (přehodnocovány). Z právní úpravy řízení ve věcech dávek pomoci v hmotné nouzi vyplývá, že odvolání proti rozhodnutí vydanému podle tohoto zákona nemá odkladný účinek (§ 77 odst. 2 ZPHN). Podané odvolání proti prvotním prvostupňovým rozhodnutím, jímž žalovaný vyhověl a vrátil věc úřadu práce k dalšímu řízení, tedy nezpůsobilo suspenzivní efekt a žalobci tak v období od 21. 3. 2017 do 18. 5. 2017 (nabytí právní moci zrušujících rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 5. 2017) nenáležel nárok na dávku a mohlo tak být znovu rozhodováno ve věci nároku na předmětné dávky.“ S uvedenými závěry, které lze vztáhnout i na nyní projednávanou věc, se soud ztotožňuje. Rozhodovali-li v projednávané věci správní orgány o odejmutí dávky od srpna 2018 z důvodu změny rozhodných skutečností, k níž došlo v červenci 2018, pak žalobci nic nebránilo požádat znovu o přiznání dávky od září 2018, pokud měl za to, že mu v tomto měsíci opět vznikl na tuto dávku nárok. Předmět řízení není totožný, neboť by nešlo o řízení o téže věci z téhož důvodu [viz § 48 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“)].

18. Byť tedy žalobce namítá, že žalovaný v době svého rozhodování (podzimní měsíce 2018 a následně) věděl, resp. měl vědět, že žalobce má od září 2018 opět nárok na doplatek na bydlení, soudu nezbyvá než zdůraznit, že ze zákona o pomoci v hmotné nouzi nevyplývá povinnost Úřadu práce (ani žalovaného) dávku z vlastní iniciativy bez návrhu opětovně přiznat (mimo jiné i s ohledem na charakter této dávky, jak opakovaně zdůrazňuje žalovaný). Jde o dávku přiznávanou výlučně na žádost (§ 69 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi). Je třeba uvést, že je to právě žadatel o dávku (tedy žalobce), kdo nejlépe zná, resp. má znát, veškeré své příjmy a výdaje, a tím spíše je na něm, aby se se svým (případným) požadavkem na přiznání příslušné sociální dávky obrátil na příslušný Úřad práce. Jak vyplývá z předloženého spisového materiálu, žalobce na sdělení o zahájení řízení o odejmutí dávky (a s tím související možnost vyjádřit se) nijak nereagoval. Pouze v odvoláních proti rozhodnutím Úřadu práce uváděl, že neměl důvod o dávku žádat znovu. Je však třeba zdůraznit, že bylo v prvé řadě na něm (a nikoli na správních orgánech), aby o dávku řádně požádal s doplněním relevantních podkladů. Ničeho na tom nemůže měnit ani skutečnost, že Úřad práce (žalovaný) měl s vysokou pravděpodobností k dispozici některé informace ze svých interních systémů, zejména pokud jde o případné změny v příspěvku na bydlení, resp. jeho výši, ani skutečnost, že žalobce reagoval e-mailem ze dne 3. 10. 2018 s předložením evidenčního listu platného od 1. 8. 2018 na výzvu zjevně ale související s odvolacími řízeními týkajícími se předchozích období. Odkaz žalobce na údajné porušení některých zásad, na nichž je postaven správní řád a správní řízení obecně, je tak nepřipadný. Postup správních orgánů je v souladu s § 6 odst. 2 správního řádu, neboť zvláštní právní předpis (v této věci konkrétně zákon o pomoci v hmotné nouzi) vyžaduje po žadateli o dávky hmotné nouze nejen podání žádosti, ale rovněž i osvědčení rozhodných skutečností pro výplatu dávky, resp. její výši (pochopitelně mimo těch, které může zjistit sám ze svých interních systémů). Je zcela logické, že v případě nového vzniku nároku na doplatek na bydlení, je třeba řízení zahájit řádnou žádostí, tj. formálně tak jako to žalobce dříve učinil podáním žádosti ze dne 28. 6. 2018 (vyplněním příslušných formulářů a dodáním veškerých relevantních podkladů).
19. Soud má částečně pochopení pro nesouhlas žalobce s tím, že má-li zájem o pobírání dávek v hmotné nouzi i po (pravděpodobně pouze) jeden měsíc trvajícím zvýšení jeho příjmu (v důsledku kterého došlo k odejmutí příslušné sociální dávky), musí v relativně krátké době podat kompletně novou žádost doplněnou příslušnými podklady. Takto je nicméně nastavená platná právní úprava, přičemž uvedené v žádném případě neznamená, že právní

úprava je v důsledku této skutečnosti nejednoznačná či nepředvídatelná. Tyto úvahy mohou vést *de lege ferenda* k úvahám o neefektivitě platné právní úpravy. Ve světle výše uvedeného ovšem nemůže obstát argument žalobce, že stačí podat vyplněný příslušný formulář (tiskopis) pouze jednou a že tato žádost má platnost na dobu neurčitou. Ze zákona o pomoci v hmotné nouzi vyplývá, že je na žadateli o dávku, aby byl aktivní, a jeho neaktivitu nemůže suplovat Úřad práce. Úřad práce je v souladu se zásadou dobré správy povinen být nápomocen při podávání žádostí a v rámci řízení o nich, příslušné úřední osoby jsou povinny řádně zodpovědět případné dotazy žadatelů a vysvětlit jim, jak mají ve věci jednat. Nicméně není povinností správních orgánů aktivitu žadatele zcela nahrazovat.

20. Nad rámec výše uvedeného soud dodává, že žalobce nijak konkrétně nebrojil pro neexistenci nároku na doplatek na bydlení v období srpna 2018 tak, jak o ní rozhodl Úřad práce v prvostupňovém rozhodnutí, neboť toliko poukazoval na „opětovný“ vznik nároku na doplatek na bydlení za měsíc září 2018 a následně. Z tohoto důvodu se proto soud otázkou existence nároku na doplatek bydlení v tomto měsíci nemohl zabývat. Irelevantní je pak rovněž tvrzení žalobce, že Úřad práce mu „po celé září 2018 dávku přiznával“, když není nijak zřejmé, co tím konkrétně žalobce míní. Ze správního spisu ani ze zjištěných (ale i žalobcem jen tvrzených) skutečností nevyplývá žádné rozhodnutí, kterým by snad měla být odejmutá dávka opětovně žalobci přiznána. Totéž platí i v případě hypotetického omylu Úřadu práce, který by mohl např. vyplatit dávku, na níž by žalobce zjevně neměl nárok (ve smyslu neexistence příslušného rozhodnutí).
21. S ohledem na veškeré výše uvedené proto soud uzavírá, že shledal žalobu nedůvodnou, a proto ji zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
22. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalobce neměl v řízení úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Pokud jde o procesně úspěšného žalovaného, tomu nelze podle § 60 odst. 2 s. ř. s. náhradu nákladů řízení přiznat.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 3. září 2020

Mgr. Jan Čížek, v. r.
samosoudce